

Investigation of Mobile Phone Addiction in Nursing Students of Zahedan University of Medical Sciences

Fatemeh Rigi¹, Atefeh Rigi²

Received: 27.09.2021

Accepted: 11.11.2021

Published: 05.01.2022

Abstract

Background: Mobile phone addiction is a non-drug and behavioral addiction that is sometimes used excessively and unknowingly. In the present century, its use has been mentioned as an obsessive-compulsive disorder. Among the important users of this technology are nursing students.

Methods: This descriptive-analytical study was performed on 100 nursing students. The instruments of this study included demographic characteristics questionnaire and mobile phone addiction questionnaire. The questionnaires were given to the research units virtually and they were returned to the researcher after completing them.

Results: The mean and standard deviation of age of units in this study were 22.405 and 3.308. The mean and standard deviation of the cell phone addiction score among students was 36.9, 13.14, which indicates the high dependence of the units. No statistically significant relationship was found between any of the demographic characteristics and mobile phone addiction (p value > 0.05).

Conclusion: Considering the high prevalence of cell phone dependence and addiction among nursing students and the negative and harmful effects of this, it is still appropriate to take appropriate measures in this regard. These measures include encouraging students to do more activities such as holding sports courses and scientific conferences, as well as explaining and informing students about the negative effects of mobile phone addiction.

Keywords: Mobile phone addiction, Student, Nursing

Citation: Rigi F, Rigi A. Investigation of Mobile Phone Addiction in Nursing Students of Zahedan University of Medical Sciences. J Zabol Med Sch 2022; 4(4): 132-6.

1- MSc in Nursing, Iranshahr University of Medical Sciences, Iranshahr, Iran

2- PhD Higher Education Development Planning, University of Sistan & Baluchestan, Zahedan, Iran

Corresponding Author: Atefeh Rigi, Email: atefe.rigi@gmail.com

بررسی اعتیاد به تلفن همراه در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

فاطمه ریگی^۱، عاطفه ریگی^۲

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۷/۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۸/۲۰

تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۱۰/۱۵

مقدمه: اعتیاد به تلفن همراه، یک اعتیاد غیر دارویی و رفتاری است که گاهی اوقات استفاده‌ی مفرط و بیش از حد آن بدون آگاهی صورت می‌گیرد. در قرن حاضر استفاده از آن به عنوان یک اختلال وسواسی و اعتیاد گونه یاد شده است. از جمله کاربران مهم این تکنولوژی، دانشجویان پرستاری می‌باشند.

شیوه مطالعه: این مطالعه‌ی توصیفی-تحلیلی بر روی ۱۰۰ دانشجوی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شد. ابزار این پژوهش شامل پرسش‌نامه‌ی مشخصات دموگرافیک و پرسش‌نامه‌ی اعتیاد به تلفن همراه بود. پرسش‌نامه‌ها به صورت مجازی در اختیار واحدهای پژوهش قرار گرفت و پس از تکمیل توسط آن‌ها، دوباره به پژوهشگر عودت داده شد.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار سن واحدها در این پژوهش ۲۲/۴۰۵ و ۳/۳۰۸ بود. میانگین و انحراف معیار نمره‌ی اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان ۱۳/۱۴ $\pm$ ۳۶/۹ بود که نشان‌دهنده‌ی وابستگی بالای واحدها می‌باشد. بین هیچ یک از مشخصات دموگرافیک با اعتیاد به تلفن همراه، ارتباط آماری معنی‌داری یافت نشد ($p \text{ value} > 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع بالای وابستگی و اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان پرستاری و اثرات منفی و مضر این امر، لازم است اقدامات مناسبی در این زمینه انجام داد. از جمله‌ی این اقدامات می‌توان به تشویق بیشتر دانشجویان به انجام فعالیت بیشتر مانند برگزاری دوره‌های ورزشی و همایش‌های علمی و همچنین توضیح و آگاه‌سازی دانشجویان از اثرات منفی اعتیاد به تلفن همراه اشاره کرد.

کلمات کلیدی: اعتیاد به تلفن همراه، دانشجوی، پرستاری

ارجاع: ریگی فاطمه، ریگی عاطفه. بررسی اعتیاد به تلفن همراه در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی زاهدان. مجله دانشکده پزشکی زابل ۱۴۰۰؛ ۴(۴): ۱۳۶-۱۳۲.

مقدمه

ظهور پدیده‌ای به نام اعتیاد به تلفن همراه شده است (۱). اعتیاد به تلفن همراه (Mobile phone addiction) یک اعتیاد غیر دارویی و رفتاری است که گاهی اوقات استفاده‌ی مفرط و بیش از حد آن بدون آگاهی صورت می‌گیرد؛ در قرن حاضر استفاده از آن به عنوان یک اختلال وسواسی و اعتیادگونه یاد شده است (۴). از جمله کاربران مهم این تکنولوژی، دانشجویان می‌باشند، امکانات و تسهیلات موجود در تلفن همراه، همچون دسترسی سریع به منابع و اطلاعات و وجود شبکه‌های اجتماعی، یادگیری دانشجویان را متحول ساخته است (۵). دانشجویان از جمله کاربرانی هستند که ضمن روبه‌رو شدن با مشکلات آموزشی، اقتصادی، تغییرات فرهنگی و

امروزه تلفن همراه تنها یک وسیله‌ی صوتی بین کاربران نمی‌باشد بلکه به واسطه‌ی دسترسی به اینترنت، ارسال پیامک، فیلم و عکس، فضای مجازی، تماشای فیلم به صورت آنلاین به بخش مهمی از زندگی روزانه‌ی افراد تبدیل شده است (۱). علاوه بر تمامی مزایا و کاربردهای مفید تلفن همراه، تحقیقات نشان می‌دهند که این وسیله‌ی ارتباطی می‌تواند به عنوان یک ابزار آموزشی مناسب نیز به کار گرفته شود (۲) ولی این فن‌آوری نوین ارتباطی همچون شمشیر دولبه می‌تواند مضرات و مشکلات فراوانی به همراه داشته باشد (۳). محققان معتقدند استفاده‌ی نامعقول و افراطی از تلفن همراه سبب

۱- کارشناسی ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی ابرانشهر، ابرانشهر، ایران

۲- دکتری برنامه‌ریزی توسعه‌ی آموزش عالی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

نویسنده مسؤول: عاطفه ریگی

ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه‌ی مشخصات دموگرافیک و پرسش‌نامه‌ی اعتیاد به تلفن همراه بود. پرسش‌نامه‌ی دموگرافیک، اطلاعاتی نظیر سن، جنس، وضعیت تأهل، محل سکونت و وضعیت اشتغال را شامل می‌شود.

سواری (۱۲) در پژوهش «ساخت و اعتباریابی پرسش‌نامه‌ی اعتیاد به تلفن همراه» به منظور سنجش متغیر اعتیاد به تلفن همراه، از برخی پرسش‌نامه‌های خارجی و برخی از یافته‌های تحقیقات خارجی استفاده کرد که ابتدا به کمک آن‌ها ۱۵ سؤال ساخته و پس از ارائه به برخی اساتید متخصص در مسائل روان‌شناختی دو سؤال از آن‌ها حذف و پرسش‌نامه‌ی مقدماتی از ۱۳ سؤال تشکیل شد. سپس به منظور استخراج عوامل اعتیاد به تلفن همراه از تحلیل عامل اکتشافی استفاده شد. تحلیل نشان داد که پس از ۲۵ بار چرخش آزمایشی روی داده‌ها، ۱۳ سؤال و سه عامل به نام خلاقیت‌زدایی (دارای ۷ سؤال)، میل‌گرایی (۳ سؤال) و احساس تنهایی (۳ سؤال) به دست آمد. سوالات پرسش‌نامه به صورت مقیاس پنج درجه‌ای از هرگز (۱) تا اکثر اوقات (۵) نمره‌گذاری شد. پایایی کل پرسش‌نامه برابر با ۰/۸۷، برای عامل خلاقیت‌زدایی، ۰/۷۸، برای عامل میل‌گرایی، ۰/۷۶ و برای عامل احساس تنهایی، ۰/۸۴ به دست آمد. روایی پرسش‌نامه از طریق تحلیل عاملی تأییدی صورت گرفت (۱۲).

پرسش‌نامه‌ها به صورت مجازی ساخته شد و از طریق ایمیل یا برنامه‌ی واتس‌آپ در اختیار واحدهای پژوهش قرار گرفت و پس از تکمیل توسط آن‌ها دوباره به پژوهشگر عودت داده شد.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۲ (version 22, IBM Corporation, Armonk, NY) استفاده شد. برای توصیف مشخصات جمعیت‌شناختی از آمار توصیفی و برای تعیین ارتباط بین اعتیاد به تلفن همراه با مشخصات دموگرافیک از ضریب همبستگی Pearson و آزمون Independent t-test استفاده گردید. همچنین در این مطالعه سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار سن واحدهای پژوهش در این مطالعه به ترتیب برابر با ۲۲/۰۴۵ و ۳/۳۰۸ بود. ۴۵ درصد واحدها، مذکر و ۵۵ درصد، مؤنث بودند. ۸ درصد از واحدهای پژوهش، متأهل و ۹۲ درصد مجرد بودند.

اجتماعی در دوران تحصیل، در معرض آسیب‌های ناشی از استفاده‌ی بیش از حد تلفن همراه قرار دارند (۶). در مطالعات مختلفی شیوع اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان، بالا گزارش شده است (۷، ۸). افراد معتاد به تلفن همراه در مقایسه با افراد معمولی، بدون تلفن همراه احساس افسردگی، گم‌گشتگی و انزوا می‌کنند؛ گاهی کار و زندگی‌شان نیز به سبب فراوانی تماس‌ها، پیام‌های متنی، وب‌گردی و چت‌های برخط (آن‌لاین) مختل می‌شود (۹). با توجه به اینکه دانشجویان پرستاری برای بروز بودن و کسب دانش جدید نیاز به تکنولوژی دارند، لذا استفاده از تلفن همراه در بین این دانشجویان بیشتر از سایر افراد ممکن است باشد (۱۰) لذا این پدیده‌ی مضر باید در این دانشجویان مورد بررسی قرار گیرد.

نتایج مطالعات مختلفی اثرات مضر اعتیاد به تلفن همراه را در دانشجویان پرستاری نشان داده است. در مطالعه‌ای مشخص شد که اعتیاد به تلفن همراه، باعث کاهش حس همدردی دانشجویان با بیماران می‌گردد (۱۰). همچنین در مطالعه‌ی دیگری به این نتیجه رسیدند که استفاده‌ی مفرط از تلفن همراه می‌تواند منجر به بروز بیشتر رفتارهای خشم‌آلود گردد (۹).

با توجه به مطالب بالا و تأثیرات مضر استفاده غیر معقول و افراطی از تلفن همراه و با توجه به اینکه دانشجویان پرستاری امروزه در معرض خطر این پدیده اجتماعی مضر هستند، مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین اعتیاد به تلفن همراه در دانشجویان پرستاری انجام شد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی می‌باشد که بر روی دانشجویان پرستاری در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شد. حجم نمونه با استفاده از مطالعه‌ی زنجانی و همکاران (۱۱) برای تعیین حداقل حجم نمونه در مطالعات همبستگی و برای اطمینان از کفایت نمونه، ۱۰۰ نفر انتخاب شد. نمونه‌گیری به صورت در دسترس از بین دانشجویان پرستاری که معیار ورود به مطالعه شامل موارد زیر می‌باشد: واحدهای پژوهش، دانشجویی در حال تحصیل در رشته‌ی پرستاری، تلفن هوشمند داشته باشند، رضایت آگاهانه جهت شرکت در مطالعه داشته و دارای بیماری‌های مزمن و شدید از جمله بیماری‌های روانی و سایر عواملی که مانع شرکت در مطالعه می‌شوند، نباشند.

جدول ۱: ارتباط بین اعتیاد به تلفن همراه با سن، جنس، محل سکونت و وضعیت اشتغال و تأهل

متغیر	تعداد	درصد	p value
اعتیاد به تلفن همراه	مذکر	۴۵	۰/۱۴
	مؤنث	۵۵	۰/۰۸
وضعیت تأهل	متأهل	۸	۰/۱۰
	مجرد	۹۲	۰/۱۱
وضعیت اشتغال	شاغل	۶	۰/۰۸
	بیکار	۹۴	
محل سکونت	خوابگاه	۹۰	
	منزل شخصی	۱۰	
سن	میانگین $\pm$ انحراف معیار	۲۲/۰۴۵ $\pm$ ۳/۳۰۸	

همراه در بین دانشجویان از شیوع بالایی برخوردار است. Kim و همکاران (۱۴) نیز میانگین اعتیاد به تلفن همراه را در میان دانشجویان، بالا گزارش نمودند. Charlton و همکاران (۱۵) در مطالعه‌ای که بر روی ۱۵۹۶ دانش‌آموز در کشور مالزی انجام دادند، دریافتند که میزان اعتیاد به اینترنت و تلفن همراه در بین دانش‌آموزان بالا می‌باشد.

همچنین حریری و همکاران (۱۶) طی مطالعه‌ای که بر روی ۳۴۵ دانشجوی دانشگاه خوارزمی انجام دادند، به این نتیجه دست یافتند که این دانشجویان وابستگی نسبتاً بالایی به اینترنت و تلفن همراه دارند که نتایج تمامی مطالعات بالا با نتایج پژوهش حاضر همسو می‌باشد.

اما ماشلی و همکاران (۱۷) در مطالعه‌ای که بر روی ۲۰۸ دانشجوی پرستاری دانشگاه آزاد علی‌آباد کتول انجام دادند به این نتیجه رسیدند که دانشجویان پرستاری از نظر اعتیاد به تلفن همراه و آسیب‌های ناشی از آن در وضعیت نسبتاً مطلوبی قرار دارند، که با نتایج پژوهش حاضر همخوانی نداشت. علت آن را می‌توان به عواملی نظیر روش گردآوری اطلاعات، شرایط فرهنگی هر جامعه و سایر ویژگی‌های شخصیتی نسبت داد.

همچنین نتایج این مطالعه نشان داد که اعتیاد به تلفن همراه با هیچ یک از مشخصات دموگرافیک شامل سن، جنس، تأهل، وضعیت اشتغال و محل سکونت ارتباط معنیداری ندارد. خزاعی و همکاران (۷) در مطالعه‌ای که بر روی نوجوانان شهر بیرجند انجام دادند، دریافتند که بین اعتیاد به تلفن همراه با سن و جنس ارتباط معنی‌داری وجود ندارد. نتایج این مطالعه با مطالعه‌ی حاضر همخوانی داشت.

در مطالعات مختلفی اثرات منفی اعتیاد به تلفن همراه

۹۰ درصد از دانشجویان در خوابگاه و ۱۰ درصد در منزل شخصی و به همراه خانواده سکونت داشتند. ۶ درصد از واحدهای پژوهش، شاغل و ۹۴ درصد، بیکار (دانشجو) بودند. نتایج آمار توصیفی نشان داد که میانگین و انحراف معیار نمره‌ی اعتیاد به تلفن همراه در این پژوهش به ترتیب برابر با ۳۶/۹ و ۱۳/۱۴ بود که با توجه به طبقه‌بندی که در پرسش‌نامه‌ی اعتیاد به تلفن همراه انجام شده و نمره‌ی بالاتر از ۲۶ نشان‌دهنده وابستگی بالا به تلفن همراه می‌باشد، بیانگر وابستگی بالای واحدهای پژوهش در این مطالعه به تلفن همراه می‌باشد.

نتایج آزمون آماری ضریب همبستگی Pearson نشان داد که بین سن با اعتیاد به تلفن همراه، ارتباط آماری معنی‌داری وجود ندارد ($p \text{ value} > 0/05$). همچنین نتایج آزمون Independent t-test نشان داد که بین هیچ یک از متغیرهای جنس، محل سکونت، وضعیت تأهل و وضعیت اشتغال با متغیر اعتیاد به تلفن همراه، ارتباط معنی‌داری وجود ندارد ($p \text{ value} > 0/05$) (جدول ۱).

بحث و نتیجه‌گیری

در پرسش‌نامه‌ی استاندارد اعتیاد به تلفن همراه، طبقه‌بندی میانگین نمره‌ها به این صورت بود که نمره‌ی ۰ تا ۱۳، وابستگی پایین، ۱۳ تا ۲۶، وابستگی متوسط و بیشتر از ۲۶، وابستگی بالا به تلفن همراه را نشان می‌داد (۱۲). نتایج پژوهش حاضر نشان داد که میانگین نمره‌ی اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان پرستاری، ۳۶/۹ می‌باشد که نشان‌دهنده‌ی وابستگی بالایی دانشجویان به تلفن همراه بود.

Pavithra و همکاران (۱۳) در مطالعه‌ای در شهر بنگلور به این نتیجه رسیدند که نوموفوبیا یا اعتیاد به تلفن

در این زمینه انجام داد. از جمله این اقدامات می‌توان به تشویق بیشتر دانشجویان به انجام فعالیت بیشتر مانند برگزاری دوره‌های ورزشی و همایش‌های علمی و همچنین توضیح و آگاه‌سازی دانشجویان از اثرات منفی اعتیاد به تلفن همراه اشاره کرد.

تشکر و قدردانی

از کلیه دانشجویان پرستاری که ما را در انجام این پژوهش یاری نموده و با رضایت کامل در این مطالعه شرکت نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آوریم.

مورد بررسی قرار گرفته است. به عنوان مثال بین اعتیاد به تلفن همراه با نگرش و اعتقاد مذهبی ارتباط منفی معنی‌داری یافت شده است (۱۶، ۱۸). یا در مطالعه‌ی دیگری بین اعتیاد به تلفن همراه و افسردگی و پرخاشگری، ارتباط مثبت و معنی‌داری یافت شد (۱۴). همچنین برخی مطالعات، اعتیاد به تلفن همراه را عاملی برای غفلت از کار و روابط اجتماعی نامناسب دانستند (۱۹).

با توجه به شیوع بالای وابستگی و اعتیاد به تلفن همراه در بین دانشجویان پرستاری و اثرات منفی و مضر این امر که در بالا گزارش شد، لازم است اقدامات مناسبی

References

- Hjenaabadi H. On the relationship between loneliness and social support and cell phone addiction among students. *J Sch Psychol* 2016; 5(4): 7-30. [In Persian].
- Prensky M. The emerging online life of the digital native. [Online]. cited 2004; Available from: URL: https://www.marcprensky.com/writing/Prensky-The_Emerging_Online_Life_of_the_Digital_Native-03.pdf
- Jafari N, Fatehizadeh M. Investigation of the relationship between internet addiction and depression, anxiety, stress and social phobia among students in Isfahan University. *Sci J Kurdistan Univ Med Sci* 2012; 17(4): 1-9. [In Persian].
- Sevari K. Construction and validation of the mobile phone addiction questionnaire. *J Educ Meas* 2014; 4(15): 126-42. [In Persian].
- Faghiharam B, Ebrahimi Z, Zargham M. On the psychosocial damages caused by the use of mobile phone and internet among students. *Inf Commun Technol Educ Sci* 2016; 6(3): 111-28. [In Persian].
- Mansourian M, Solhi M, Adab Z, Latifi M. Relationship between dependence to mobile phone with loneliness and social support in university students. *Razi J Med Sci* 2014; 21(120): 1-8. [In Persian].
- Khazaie T, Saadatjoo A, Dormohamadi S, Soleimani M, Toosinia M, Mullah Hassan Zadeh F. Prevalence of mobile dependency and adolescence aggression. *J Birjand Univ Med Sci* 2013; 19(4): 430-8. [In Persian].
- Yahyazadeh S, Fallahi-Khoshknab M, Norouzi K, Dalvandi A. The prevalence of smart phone addiction among students in medical sciences universities in Tehran 2016. *Adv Nurs Midwifery* 2017; 26(94): 1-10. [In Persian].
- Takao M, Takahashi S, Kitamura M. Addictive personality and problematic mobile phone use. *Cyberpsychol Behav* 2009; 12(5): 501-7.
- Jeong H. Critical thinking disposition, problem solving process, and empathy among Nursing Students. *Adv Sci Technol Lett* 2015; 103: 44-8.
- Zanjani Z, Moghbeli Hanzaii M, Mohsenabadi H. The relationship of depression, distress tolerance and difficulty in emotional regulation with addiction to cell-phone use in students of Kashan University. *Feyz* 2018; 22(4): 411-20. [In Persian].
- Savari K. Construction and validation of the mobile phone addiction questionnaire. *Educational Measurement* 2014; 4(15): 126-42. [In Persian].
- Pavithra M, Madhukumar S, Mahadeva M. A study on nomophobia-mobile phone dependence, among students of a medical college in Bangalore. *Ntl J of Community Med* 2015; 6(3): 340-4.
- Kim MO, Kim H, Kim K, Ju S, Choi J, Yu M. Smartphone addiction:(focused depression, aggression and impulsion) among college students. *Indian J Sci Technol* 2015; 8(25): 1-8.
- Charlton JP, Soh PCH, Ang PH, Chew KW. Religiosity, adolescent internet usage motives and addiction: An exploratory study. *Inf Commun Soc* 2013; 16(10): 1619-38.
- Hariri N, Babolhavaeji F, Aghaseyedjavadi P. Investigating the Relationship between Religious Attitude and Internet Addiction. *Journal of Intercultural Studies*. 2014; 9(23): 157-83. [In Persian].
- Mamashli L, Barani F, Hojjati H, Aghazi N, Hekmatipour N. Assessment the rate of internet addiction and mobile phone damage in nursing students of Azad University, Ali Abad Katoul, 2016. *IJNR* 2019; 14(2): 15-22. [In Persian].
- Ahangari A, Tahan M, Hossein Nejad H, Bana Khatibi M. Investigating the relationship between the use of mobile social networks and the degree of adherence to the religious beliefs of students aged 12 to 18 in Kashmar. *Khorasan Socio-Cultural Studies*. 2018; 12 (3): 36-56. [In Persian].
- Hajati FS, Akbarzadeh N, Khosravi Z. The effect of teaching a combined program of cognitive-behavioral therapy with a positivist approach on the prevention of adolescent violence in Tehran. *J Psychol Stud* 2008; 4(3): 35-56. [In Persian].